

การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของสถานศึกษา อำเภอบางกระทุ่ม สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

Preventing and Solving Drug Problem Management of the Educational Institution, Ban Krathum District under Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 2

สินวล บุญย่านยาว¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของสถานศึกษา อำเภอบางกระทุ่ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 83 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .78 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า

1. การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของสถานศึกษา อำเภอบางกระทุ่ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านผู้เรียน ด้านการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย และด้านการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมด้านยาเสพติด ตามลำดับ

2. ข้อเสนอแนะการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของสถานศึกษาอำเภอบางกระทุ่มสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ที่ควรดำเนินการสูงสุดเรียงตามลำดับคือ มีการประสานความร่วมมือในการป้องกันยาเสพติดระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองอย่างจริงจัง ให้โรงเรียนทำหน้าที่สื่อขอความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และควรมีการกำกับ ติดตามและประเมินผลการแก้ไขและป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาเป็นระยะๆ

คำสำคัญ: การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด, สถานศึกษา

ABSTRACT

This purpose of the research was to study preventing and solving drug problem management of the educational institution, Ban Krathum district under Phitsanulok primary educational service area office 2 and to study the suggestion of preventing and solving drug problem management of the educational institution, Ban Krathum district under Phitsanulok primary educational service area office 2. The sample was 83 personnel of the educational institution, Ban Krathum district, sanulok province. The data was collected by questionnaires with the IOC was between 0.60-1.00 and the reliability was 0.78. The data analysis was used percentage, mean, and standard deviation. The result of the research revealed that,

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยนครราชสีมา

1. Preventing and solving drug problem management of the educational institution, Ban Krathum district under Phitsanulok primary educational service area office 2, the overall was at the high level. When considering each aspect found that learner, management, participation of associate network , learning management and drug activity setting.

2. The suggestion of preventing and solving drug problem management of the educational institution, Ban Krathum district under Phitsanulok primary educational service area office 2, the orderly highest management was the drug preventing cooperative between school with parent seriously. School should do the request cooperation letter with the related organization for drug prevention and suppression and should control, accompany and evaluate the drug solution and prevention in the educational institution periodically.

Keywords: Preventing and Solving Drug Problem Management, Educational Institution

บทนำ

เยาวชนเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ถ้าหากเยาวชนตกอยู่ในสภาพที่เสื่อมถอย ทั้งในด้านสุขภาพร่างกาย-จิตใจ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านสำนึกความรับผิดชอบ การพัฒนาประเทศก็จะดำเนินไปได้ยากถ้าหากเยาวชนในปัจจุบันมีคุณภาพไม่ดีพอ ปัจจุบันนี้สิ่งเสพติดนับว่าเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ เพราะสิ่งเสพติดเป็นบ่อเกิดของปัญหาอื่นๆ หลายด้าน (ชนะวงศ์ บุตรคาน. 2555) จากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบยาเสพติด กล่าวถึงกรณี ดร.นพดล กรรณิกา ผู้อำนวยการศูนย์เครือข่ายวิชาการเพื่อสังเกตการณ์และวิจัยความสุขชุมชนหรือศูนย์วิจัยความสุขชุมชน มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ เปิดเผยเมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2553 ถึงผลวิจัย "เอแบคเรียลโทมโพลล์" เรื่อง โครงการเฝ้าระวัง และรักษาคุณภาพอนาคตเยาวชนไทย กรณีศึกษา ตัวอย่างเด็ก และเยาวชนไทย อายุ 9-18 ปี ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ ขอนแก่น ชลบุรี และ สงขลา จำนวน 2,060 ตัวอย่าง พบว่า กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ที่กลุ่มเด็ก และเยาวชนได้ทำในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา พบว่า ร้อยละ 86.6 ระบุเล่นกีฬา ส่วนกิจกรรมเชิงลบที่กลุ่มเด็ก และเยาวชนทำ ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา ส่วนใหญ่หรือร้อยละ 73.3 เล่นเกมคอมพิวเตอร์ ร้อยละ 29.2 เกี่ยวกับกลางคืน เช่น ฝับ /ดิสโก้/คาราโอเกะ ร้อยละ 28.6 หนีเรียน และร้อยละ 24.4 เล่นทายพนัน/เล่นหวย ดร.นพดล กล่าวต่อว่า สิ่งที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง คือ เด็ก และเยาวชนอายุระหว่าง 9-18 ปี จังหวัดดังกล่าว กว่า 1.7 ล้านคน พบว่ามีผู้เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา จำนวน 619,311 คน และยังพบว่าจำนวน 310,538 หรือ เคยใช้ยาเสพติดในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา (หนังสือพิมพ์มติชน. 2555: ออนไลน์)

นอกจากนี้ จากการวิเคราะห์ค่าสถิติวิจัย เด็ก และเยาวชนที่สูบบุหรี่ มีความเสี่ยงในการใช้ ยาเสพติดสูงถึงประมาณ 9 เท่า หรือ 8.692 เท่ามากกว่า เด็ก และเยาวชนที่ไม่ได้สูบบุหรี่ เด็ก และ เยาวชนที่เล่นทายพนัน มีความเสี่ยงในการใช้ยาเสพติดสูงถึง 6.735 เท่ามากกว่า กลุ่มเด็ก และ เยาวชนที่ไม่ได้เล่นทายพนัน เด็ก และเยาวชนที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น เหล้า เบียร์ ไวน์ มี ความเสี่ยงในการใช้ยาเสพติดสูงถึง 4.080 เท่ามากกว่า กลุ่มเด็ก และ เยาวชนที่ไม่ดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ เด็ก และเยาวชนที่พฤติกรรมเกี่ยวกับกลางคืน อาทิ ฝับ/ดิสโก้/คาราโอเกะ มีความเสี่ยงใน การใช้ยาเสพติดถึง 3.647 เท่ามากกว่าเด็ก และเยาวชนที่ไม่ได้เกี่ยวกับกลางคืน เมื่อสอบถามความคิดเห็นของ เด็ก และเยาวชน เกี่ยวกับการกลับมาแพร่ระบาดของ ยาเสพติด พบว่า ร้อยละ 59.2 คิดว่ายาเสพติดกลับมาแล้ว มีเพียงร้อยละ 5.8 เท่านั้นที่คิดว่ายาเสพติด ยังไม่กลับมา นอกจากนี้ร้อยละ 57.8 ระบุเหตุ /ฝับ /สถานบันเทิง เป็นแหล่งแพร่ระบาดของยาเสพติดในปัจจุบัน รองลงมาร้อยละ 31.2 ระบุบริเวณใกล้เคียงกับชุมชนที่พักอาศัย ร้อยละ 30.8

ระบุโรงเรียน /สถานศึกษา ร้อยละ 29.7 ระบุในชุมชนที่พักอาศัย และร้อยละ 19.0 ระบุสถานที่ก่อสร้าง ตามลำดับ (หนังสือพิมพ์มติชน. 2555: ออนไลน์)

นอกจากนี้ จากการรายงาน และการเก็บแบบสอบถามในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ 10-13 พบว่า สถานศึกษาทุกสังกัดมีการวิเคราะห์สภาพปัญหาสาเหตุในพื้นที่จังหวัดหนองคาย หนองบัวลำภู เลย อุดรธานี ขอนแก่น มหาสารคาม ร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ บึงกาฬ จังหวัดนครพนม มุกดาหาร สกลนคร และจังหวัดยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ อุบลราชธานี โดยสถานศึกษาได้จัดทำแผนงานโครงการ/มาตรการในการป้องกันแก้ไขปัญหาตามบริบทของตน เนื่องจากงบประมาณที่รัฐจัดสรรให้สถานศึกษาสำหรับโครงการนี้ค่อนข้างน้อย หลายแห่งต้องเจียดจ่ายจากงบประมาณหรือเงินอุดหนุนรายหัวนักเรียน นักศึกษา โดยสถานศึกษาหลายแห่งให้ข้อคิดเห็นว่าควรเพิ่มความเด็ดขาดของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และให้หน่วยงานภายนอก ที่เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมรณรงค์ป้องกันแก้ไขปัญหาให้กับสถานศึกษา โดยอาจส่งเจ้าหน้าที่มาจัดกิจกรรมให้มากขึ้น เช่น สถานีตำรวจภูธร โรงพยาบาล/สาธารณสุข หรือ ป.ป.ส. สถานศึกษาทุกสังกัดมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน และป้องกันไม่ให้นักเรียน นักศึกษาไปเกี่ยวข้องกับสารเสพติด เช่น จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับโทษ/ภัยของยาเสพติด สอดแทรกในการเรียนการสอน จัดกิจกรรมลูกเสือเนตรนารี จัดกิจกรรม To Be Number One ลานกีฬาต้านยาเสพติด จัดเข้าค่ายพัฒนาจิต ชมรมดนตรี กีฬา คลินิกให้คำปรึกษา ได้รับความคิดเห็น และกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อดูแลนักเรียน นักศึกษาอย่างใกล้ชิด มีการคัดกรองนักเรียนเป็นกลุ่มเด็กปกติ กลุ่มที่ต้องเฝ้าระวัง และกลุ่มเสี่ยง และให้เพื่อนดูแลเพื่อน เพื่อเฝ้าระวังปัญหา มีการให้ครูที่ปรึกษาวิเคราะห์ปัญหาสาเหตุที่อาจเกิดขึ้นกับนักเรียน นักศึกษา และร่วมกันหาแนวทางป้องกันแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสม (เสน่ห์ ขาวโต. 2558: ออนไลน์)

สถานศึกษามีการจัดระบบดูแลนักเรียน นักศึกษาแต่ไม่สามารถ ดูแลได้อย่างครอบคลุมทั่วถึงทุกเวลาหรือสถานที่ และเห็นว่าผู้ปกครองควรมีบทบาทสำคัญในการป้องกันปัญหา เนื่องจากมีความใกล้ชิดผูกพันกับเด็กมากกว่า ในขณะที่ครูในสถานศึกษา 1 คน ต้องดูแลนักเรียนอย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 40 คน สถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา มีมาตรการป้องกันแก้ไขปัญหาทั้งใน และนอกสถานศึกษา เช่น จัดให้มีการเฝ้าระวังร่วมกัน ระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน อบต. ตำรวจ สารวัตรนักเรียน สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา แต่ละแห่งมีการดำเนินงานที่แตกต่างกันไปตามศักยภาพ เช่นบางแห่งมีข้อจำกัดด้านบุคลากร ซึ่งส่วนใหญ่เป็นอัตราจ้าง จึงเน้นไปที่การจัดกิจกรรมเข้าค่ายพัฒนาคุณธรรม การเชิญพระมาอบรมศีลธรรมจริยธรรม จัดกิจกรรมลูกเสือเนตรนารี การดำเนินงานร่วมกับชุมชน อบต. เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาสาเหตุทำได้ค่อนข้างน้อย แต่บางแห่งสามารถสร้างเครือข่ายผู้ปกครอง นักเรียน สมาคมผู้ปกครอง และครู คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยาลัย สารวัตรนักเรียน ตำรวจ ตำรวจตระเวนชายแดน ร่วมประสานข้อมูลภายนอกสถานศึกษา และร่วมเฝ้าระวัง ซึ่ง เสน่ห์ ขาวโต (2558: ออนไลน์) สรุปว่า

1. ปัญหาสาเหตุเป็นปัญหาที่ร้ายแรงมาก ควรใช้มาตรการที่เข้มข้น ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องเอาใจใส่เป็นพิเศษ โดยประสานการทำงานร่วมกันทุกฝ่าย และมีมาตรการจริงจัง สำหรับสถานศึกษาที่เปิดเผยข้อมูล และช่วยดูแล ป้องกัน บำบัด นักเรียนกลุ่มเสี่ยง เช่น ให้รางวัลความดีความชอบเป็นพิเศษ

2. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรเร่งดำเนินการในพื้นที่ที่พบเด็กเยาวชนกลุ่มเสี่ยงไปร่วมชุมนุมสร้างกิจกรรมที่ไม่พึงประสงค์บ่อยครั้ง เช่น กลุ่มซัปรดซิง โดยต้องดำเนินการตามระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อลดปัญหาที่อาจเข้าไปเกี่ยวข้องกับสารเสพติด หรือปัญหาสังคมอื่นๆ ที่จะเกิดตามมา

เสน่ห์ ขาวโต (2558: ออนไลน์) ยังให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ด้านข้อมูลเกี่ยวกับผู้เสพติด สถานศึกษาส่วนใหญ่มีความกังวลในเรื่องความปลอดภัยของผู้ให้ข้อมูล ตลอดจนภาพลักษณ์ของสถานศึกษา และนักเรียน นักศึกษา กลุ่มเสี่ยง หากไม่มีระบบกลั่นกรอง และสร้างความปลอดภัยในการเก็บรักษาข้อมูลอย่างถูกวิธี ส่วนการบูรณาการการดำเนินงานของหน่วยงาน องค์กรต่างๆ ในพื้นที่นั้น ขึ้นอยู่กับศักยภาพของผู้ประสานงานระหว่างองค์กรต่างๆ และการเชื่อมโยง

การทำงานอย่างต่อเนื่องรวมถึงข้อจำกัดด้านงบประมาณ โดยได้รับรายงานว่าแต่ละหน่วยปฏิบัติจะถือว่างบประมาณที่ได้รับเป็นของตนเองจึงมีการบริหารงบประมาณไปตามโครงการ/กิจกรรมของหน่วยงานตนเองเป็นหลัก ทำให้ความเชื่อมโยงในการทำงานร่วมกันมีน้อย และไม่ต่อเนื่อง สถานศึกษาทุกสังกัดมีการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานองค์กรต่างๆ ในพื้นที่ เช่น อบต. สถานพยาบาลในพื้นที่ ตำรวจ สารวัตรนักเรียน ศูนย์ปฏิบัติการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดอำเภอ(ศพ.สอ) ตลอดถึงสถานประกอบการ เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาเสพติดให้กับนักเรียนนักศึกษา โดยมีความแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับศักยภาพของผู้ประสานงาน และงบประมาณ เช่น วิทยาลัยอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี มีการประสานเครือข่ายความร่วมมือกับสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการ สารวัตรนักเรียน ทชต. กลุ่มจัดระเบียบสังคม และตำรวจ ส่วนกิจกรรมดำเนินการได้แก่ มีการตรวจเยี่ยมบ้าน หอพัก การจัดอบรมให้ความรู้ถึงมหันตภัยสารเสพติด การเชิญมาเป็นวิทยากรให้ความรู้ จัดค่ายจริยธรรม จัดศึกษาดูงาน ประสพการณ์อุทาหรณ์สอนใจในเรือนจำ จัดชมรม To Be Number One

สำหรับการทำงานในลักษณะเครือข่ายเฝ้าระวังในแต่ละพื้นที่ยังไม่เข้มแข็งเพียงพอ สถานศึกษาทุกสังกัดมีการจัดระบบดูแลนักเรียน นักศึกษา แต่ยังไม่ครอบคลุมทั่วถึงทุกเวลาหรือสถานที่และสถานศึกษาชี้แจงว่าผู้ปกครองควรมีบทบาทสำคัญในการป้องกันแก้ไขปัญหามากขึ้น เนื่องจากมีความใกล้ชิดผูกพันกับเด็กมากกว่า ในขณะที่ครูในสถานศึกษา 1 คน ต้องดูแลนักเรียนอย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 40 คน อีกทั้งเทคนิควิธีการของผู้ค้ายาเสพติดมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาตามที่เป็นข่าว ซึ่ง เสน่ห์ ชาวโต (2555: ออนไลน์) ได้ให้ข้อสังเกต/ปัญหาอุปสรรคที่พบได้แก่

1. เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองท้องถิ่น ขาดความเข้มแข็งในการดูแลแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง
2. สารเคมีสำหรับตรวจปัสสาวะนักเรียน นักศึกษามีไม่เพียงพอตรวจได้อย่างทั่วถึงนักเรียนทุกคน
3. ระบบกลั่นกรองข้อมูลผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ยังไม่เข้มแข็งเพียงพอ ทั้งในสถานศึกษา และนอกสถานศึกษา รวมถึงความเชื่อมโยงการส่งต่อข้อมูลระหว่างหน่วยงานองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ยังมีน้อย และไม่ต่อเนื่อง และประชาชนส่วนใหญ่ไม่มั่นใจในระบบการรักษาความปลอดภัย (เสน่ห์ ชาวโต. 2558: ออนไลน์)

จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้ศึกษาสนใจศึกษาการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของสถานศึกษา อำเภอบางกระทุ่ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของสถานศึกษา อำเภอบางกระทุ่ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของสถานศึกษา อำเภอบางกระทุ่ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2
- 2 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะต่อการดำเนินการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดของสถานศึกษา อำเภอบางกระทุ่ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนของสถานศึกษา อำเภอบางกระทุ่ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำนวน 68 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาคือ การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของสถานศึกษา อำเภอ

บางกระทุ่ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตัวแปรตาม ได้แก่ ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของสถานศึกษา อำเภอบางกระทุ่ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ประกอบด้วย 1) การบริหารจัดการ 2) การจัดการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมด้านยาเสพติด 3) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย 4) ผู้เรียน

ขอบเขตด้านระยะเวลา

เดือนสิงหาคม – ธันวาคม 2558

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 83 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยมีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ตำแหน่ง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของสถานศึกษาอำเภอบางกระทุ่ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของสถานศึกษา อำเภอบางกระทุ่ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของสถานศึกษา อำเภอบางกระทุ่ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านผู้เรียน ด้านการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย และด้านการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมด้านยาเสพติด ตามลำดับ

2. ข้อเสนอแนะการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของสถานศึกษาอำเภอบางกระทุ่ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ที่ควรดำเนินการสูงสุดเรียงตามลำดับคือ มีการประสานความร่วมมือในการป้องกันยาเสพติดระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองอย่างจริงจัง ให้โรงเรียนทำหน้าที่ขอความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และควรมีการกำกับ ติดตามและประเมินผลการแก้ไขและป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาเป็นระยะๆ

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของสถานศึกษา อำเภอบางกระทุ่ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 พบประเด็นที่น่าสนใจ ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผล ดังนี้

การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของสถานศึกษา อำเภอบางกระทุ่ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทั้ง 4

ด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านผู้เรียน ($\mu = 4.00$) ด้านการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย และด้านการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมด้านยาเสพติด ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะสถานศึกษาในอำเภอบางกระพุ่ม จังหวัดพิษณุโลก ได้ดำเนินการให้ความรู้หรือผนวกเนื้อหาเกี่ยวกับยาเสพติดเข้าไว้ในวิชาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง การจัดนิทรรศการ การจัดเสียงตามสายในโรงเรียน การจัดกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในโรงเรียน อยู่เสมอ รวมทั้งมีการฝึกทักษะชีวิตเพื่อให้รู้จักปฏิเสธยาเสพติด และการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อน เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา ดังกล่าวจึงมีส่วนให้ผลการวิจัยโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้นักเรียนที่มีพฤติกรรมปกป้องตนเองจากการเสพติดคือ นักเรียนจะสามารถหลีกเลี่ยงไม่ยุ่งเกี่ยวกับกลุ่มที่เสพยา เวลาที่มีปัญหาจะปรึกษาครอบครัว นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ในการทำกิจกรรมต่างๆ และสามารถอธิบายให้ผู้มาชักชวนทราบถึงโทษ และพิษภัยจากยาเสพติดได้ รวมทั้งมีทักษะในการปฏิเสธเพื่อป้องกันตนเองจากยาเสพติด อีกทั้งนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่อบอุ่น ครอบครัวที่สมาชิกมีความผูกพันกันมาก โดยบิดา มารดา หรือผู้ปกครองทำหน้าที่ของครอบครัวที่ดีมีการอบรมเลี้ยงดูทำให้ได้รับการปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดีงาม ทำให้มีจริยธรรม และคุณธรรม ทำให้นักเรียนได้ฝึกความรับผิดชอบ เข้าใจระเบียบ มีวินัยในตนเอง ภายใต้การแนะนำที่ถูกต้องเพื่อให้อยู่ในกฎเกณฑ์ของสังคมได้ มีการทำกิจกรรมร่วมกันในครอบครัว สอดคล้องกับผลการวิจัยของเพ็ญลักษณ์ บุญความดี (2543: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมปกป้องตนเองจากยาบ้าของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมปกป้องตนเองจากยาบ้าอยู่ในระดับสูง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของเจริญ แฉกพิมาย และปนัดดา ศรีธนะสาร (2555: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจเรื่องยาเสพติดและพฤติกรรมปกป้องตนเองจากยาเสพติด ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมปกป้องตนเองจากยาเสพติด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีระดับพฤติกรรมที่มีต่อการป้องกันยาเสพติดในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ไม่สอดคล้องกับเสน่ห์ ชาวโต (2558: ออนไลน์) ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เสพยา สถานศึกษาส่วนใหญ่มีความกังวลในเรื่องความปลอดภัยของผู้ให้ข้อมูล ตลอดถึงภาพลักษณ์ของสถานศึกษา และนักเรียน นักศึกษา กลุ่มเสี่ยง หากไม่มีระบบกลั่นกรอง และสร้างความปลอดภัยในการเก็บรักษาข้อมูลอย่างถูกวิธี ส่วนการบูรณาการการดำเนินงานของหน่วยงาน องค์กรต่างๆ ในพื้นที่นั้น ขึ้นอยู่กับศักยภาพของผู้อำนวยการระหว่างองค์กรต่าง ๆ และการเชื่อมโยงการทำงานอย่างต่อเนื่องรวมถึงข้อจำกัดด้านงบประมาณ โดยได้รับรายงานว่าแต่ละหน่วยปฏิบัติจะถือว่างบประมาณที่ได้รับเป็นของตนจึงมีการบริหารงบประมาณไปตามโครงการ/กิจกรรมของหน่วยงานตนเองเป็นหลัก ทำให้ความเชื่อมโยงในการทำงานร่วมกันมีน้อย และไม่ต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริม และพัฒนาให้มีระบบ กลไกและแผนกำกับติดตามประเมินผลการป้องกันยาเสพติดที่ชัดเจน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริม และพัฒนาให้มีการสอนทักษะชีวิตและสร้างเจตคติป้องกันยาเสพติดแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ
3. ผู้บริหารควรติดตาม สอบถามข้อมูลกับผู้ปกครองนักเรียน เพื่อช่วยกันป้องกัน และแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานศึกษา
4. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริม และพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิต สามารถหลีกเลี่ยง ป้องกันภัย อันตราย และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานศึกษา
2. ควรศึกษารูปแบบการกำกับติดตาม และประเมินผลการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- เจริญ แฉกพิมาย และ ปณิตดา ศรีธนาสาร. (2555). รายงานวิจัย: ความรู้ ความเข้าใจเรื่องยาเสพติดและพฤติกรรม การป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ . กรุงเทพมหานคร: งานวิจัยและพัฒนาการศึกษา กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนคร เหนือ
- ชนะวงศ์ บุตรคาน. 2555. ผลกระทบของปัญหา ยาเสพติด. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 2 มีนาคม 2558, <http://www.learners.in.th/blogs/posts/tag/>
- เพ็ญลักษณ์ บุญความดี. 2543. ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม การป้องกันตนเองจากยาบ้าของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ศศ.ม. (คหกรรมศาสตร์ศึกษา) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เสน่ห์ ชาวโต. 2558. แก้ไขปัญหา ยาเสพติดในสถานศึกษา: รายงานเขตตรวจราชการที่ 10-13. สืบค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2558, จาก <http://www.strategy9.moe.go.th/doc/pdf1.pdf>
- หนังสือพิมพ์มติชน. 2555. โพลเผยเด็กไทยติดอบายมุข กินเหล้า ใช้ยาเสพติดเพียบ ฉบับวันที่ 5 มีนาคม 2553. สืบค้นเมื่อ 2 มีนาคม 2557, จาก www.matichon.co.th